

Nationella etiknätverket

Omvärldsbevakning. Våren 2017.

Juni s.1, maj s.6, april s.11, mars s.16, februari s.22, januari s.26.

Dokumentet publiceras på etiknätverkets webbsida: <https://kiedit.ki.se/lime/etik-i-praktiken> Är det någon artikel/annat som du själv har uppmärksammat och som du vill dela med etiknätverket? Tveka inte att skicka tips till mig! Vill du ha en mer omfattande omvärldsbevakning följ BIOETIKNYTT på: <http://www.smer.se/>

Marie Chenik, ordförande för etiknätverket. marie.chenik@ki.se

Juni

SOU 2017:48. Kunskapsbaserad och jämlik vård - Förutsättningar för en lärande hälso- och sjukvård.

Den 1 juni lämnade Sofia Wallström över utredningen till regeringen. Syftet med uppdraget har varit att säkerställa att den hälso- och sjukvård som ges befolkningen är kunskapsbaserad och jämlik och ges på samma villkor till kvinnor och män. Utredningen konstaterar att oönskade skillnader över landet kvarstår och att viss del av vården behöver en mer centraliserad struktur.

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/06/sou-201748/>

Utredningen: http://www.regeringen.se/49c8c5/contentassets/c8f0ef5cd4644a3e8d6169e8afdc7a90/sou_2017_48_kunskapsbaserad-och-jamlik-var-d-forutsattningar-for-en-larande-halso--och-sjukvard.pdf

Relaterade artiklar:

<https://www.svd.se/staten-behover-ny-strategi-for-att-styra-varden/om/debatten-om-styrningen-i-varden>

<http://www.dn.se/ledare/signerat/matilda-molander-utvarderingar-kommer-inte-att-fralsa-oss/>

Etikrådet Region Östergötland tipsar (genom Ulrica Swartling ordförande) om rådets första video kring etik och bemötande: *"Kerstin-akutläkare"*. Det kommer att bli en serie filmer om olika yrkesgrupper. Videon finns nu på You tube:

<https://www.youtube.com/watch?v=oXxSOqPEfQ&feature=youtu.be>

Tillsynsbeslut. DO. Att avbryta en rekrytering för att personen i fråga inte hälsar på någon av motsatt kön genom att ta i hand är indirekt diskriminering. Det slår Diskrimineringsombudsmannen, DO, fast i ett tillsynsbeslut.

<http://www.do.se/contentassets/dd9b782b4c1f46b983a44c7bd15e649e/tillsyn-avseende-rekrytering-av-behandlingsassistent-beslut.pdf>

Nationella etiknätverket

Svenska patientdata skickas till privata bolag utomlands.

När flera svenska sjukhus mäter vårdens kvalitet samlar de in stora mängder data om varje patient. Men detta innebär stora etiska problem. Är det lagligt att överföra patientuppgifterna till ett privat utländskt bolag? Vem garanterar då patientens rätt till integritet? skriver Yvonne Dellmark och Lars Falk, Karolinskas läkarförening i en debattartikel.

<http://www.dn.se/debatt/svenska-patientdata-skickas-till-privata-bolag-utomlands/>

Riktlinjer som inte följs får ingen effekt. En opinionstext skriven av Birgitta Berglund leg. Sjuksköterka, med. doc. Författaren påpekar att ”om det finns riktlinjer och vårdprogram men dessa inte följs i vården har de ingen effekt. Forskning publiceras och vi vet mycket men att implementera resultaten är en helt annan sak. Hon menar att stöd för att implementera forskningsresultat borde ingå i vårdens styrning”. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/05/30/mycket-att-vinna-pa-att-folja-riktlinjer-mot-trycksar/>

Du sköna nya värdegrund! En krönika skriven av Per Björgell, med dr, specialist i akutsjukvård.

<http://www.sjukhuslakaren.se/du-skona-nya-vardegrund/>

Ny forskning. “Medical Assistance in Dying — Implementing a Hospital-Based Program in Canada”.

Madeline Li (m. fl.). The New England Journal of Medicine. May 25, 2017. The study, based on information from Canada's University Health Network in Toronto, represents all 74 people who inquired about assistance in dying from March 2016 to March 2017. The reasons patients gave for wanting to end their lives had more to do with psychological suffering than physical suffering.

<http://www.nejm.org/doi/pdf/10.1056/NEJMms1700606>

Vilken sekretess finns det kvar när alla kan läsa allt. En krönika skriven av Susanna Sandberg, läkare på hudkliniken vid Central sjukhuset i Karlstad. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/06/02/vilken-sekretess-finns-det-kvar-nar-alla-kan-lasa-allt/>

Inlägg i the Lancet. *Artificial trachea transplantation is not ready for patients.* Melvin Samson. The Lancet. Volume 389, No. 10084, p2103-2104, 27 may 2017. [http://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736\(17\)31338-7.pdf](http://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736(17)31338-7.pdf)

I ett inlägg i the Lancet konstaterar Karolinskas sjukhusdirektör Melvin Samsom att sjukhuset felat och att operationer av artificiella luftstrugar inte är redo att användas på patienter. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/06/08/karolinska-vill-att-andra-ska-lara-av-macchiarini-fallet/>

Nationella etiknätverket

Socialdepartementet

God och nära vård - delbetänkande av utredningen *Samordnad utveckling för god och nära vård*. Dagens vårdgaranti i primärvården ska ersättas av en behovsstyrd garanti där en medicinsk bedömning garanteras inom tre dagar istället för dagens sju. Bedömningen kan göras av en läkare eller annan legitimerad vårdpersonal inom primärvården. Det föreslår utredare Anna Nergårdh bland annat i ett första delbetänkande som lämnas över till regeringen 7 juni 2017.

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/06/utredare-foreslar-forstarkt-varldgaranti-i-primarvarden/>

HSLF-FS. Ny gemensam författningssamling. Den heter *Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.* vilket förkortas HSLF-FS.

<http://www.ivo.se/publicerat-material/foreskrifter/>

<http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2017/nyaforeskrifteromhurvardskadorskaanmalasochutredas>

Utbildning. *"De nödvändiga samtalen. Att samtala med patienter med livshotande sjukdomar"*. Inbjudan till en tvådagars utbildning 30/11-1/12 2017. Utbildningen ges i Stockholm i samarbete med Palliativt Centrum i Lund och Karolinska Institutet Institutionen Lime/CHE. Målgrupp: läkare från hela landet. Pris: 7500 kr + moms.

Anmälan: <https://www.anpdm.com/public/event/RegistrationForm/414750427345425E4B7440>

Inbjudan för utskrift 30/11-1/12

http://palliativtutvecklingscentrum.se/wp-content/uploads/2017/06/2017-05-30-inbjudan_dns-30.11-1.12.pdf

Vill du delta i studien? Har du erfarenheter av att vårda personer med svår psykisk sjukdom i palliativ vård? En studie om vilka erfarenheter som finns av att vårda dessa patienter i den palliativa vården görs av Palliativt Utvecklingscentrum i samarbete med Lunds universitet. Välkommen att delta i studien vilket innebär att du fyller i en kort webb-enkät.

<https://rcweb.med.lu.se/surveys/?s=49CR7K97WR> Tacksam för svar senast den fredag den 23/6 2017. Ansvariga för studien: Birgit H Rasmussen Professor Institutionen för Hälsovetenskaper Palliativt utvecklingscentrum Lunds universitet och Region Skåne 070-6561390 birgit.rasmussen@med.lu.se Bengt Svensson Docent Institutionen för Hälsovetenskaper Lunds universitet 046-222 18 49

bengt.svensson@med.lu.se

Nationella etiknätverket

Schweiz. Call for Papers. Bioethica Forum. *Ethical Issues in Palliative Sedation.* Bioethica Forum will publish a special issue on the ethics of palliative sedation in summer 2018 and invites all interested clinicians and scholars of various disciplines to submit contributions in English, French or German. Authors can submit either an original article or a personal viewpoint (see www.bioethica-forum.ch, Instructions). Bioethica Forum is the official journal of the Swiss Society for Biomedical Ethics. It publishes scientific articles on bioethics topics four times per year. Please submit original articles, viewpoints and other contributions by December 1, 2017 to: ralf.jox@chuv.ch or markus.zimmermann@unifr.ch.

Cyprus. International conference “1997-2017: 20 years after the Oviedo Convention on Human Rights and Biomedicine: What are the achieved gains and its potential?” in Nicosia, Cyprus. <https://www.bmg.eur.nl/fileadmin/ASSETS/bmg/onderwijs/flyer.pdf>

Canada. Livets slut. The Canadian Association of MAID Assessors and Providers (CAMAP) <http://www.camapcanada.ca/> has released a Clinical Practice Guideline “*The Clinical Interpretation of “Reasonably Foreseeable”*”. <http://www.camapcanada.ca/cpg1.pdf>
MAID = Medical Assistance In Dying (physician-assisted dying). The Federal Government adopted the term MAID to reflect the decision to allow nurse practitioners as well as physicians to provide the service.

Statens Medicinsk-Etiska Råd (SMER). Ny rapport. *Den kvantifierbara människan. Att själv mäta sin hälsa*, om etiska aspekter på hälsoappar och kroppsnära teknik. Det övergripande syftet med rapporten har förutom att mejsla fram vilka potentiella etiska problem som väcks, varit att ge rekommendationer till beslutsfattare inför introduktion och användning av tekniken i hälso- och sjukvården och lyfta de etiska frågeställningarna till samhällelig diskussion.

<http://www.smer.se/nyheter/smer-det-behovs-en-etisk-strategi-nar-sjukvarden-digitaliseras/>

Pressmeddelandet: <http://www.smer.se/pressmeddelanden/smer-det-behovs-en-etisk-strategi-nar-sjukvarden-digitaliseras/>

Rapporten i pdf: http://www.smer.se/wp-content/uploads/2017/06/Smer-rapport-2017_1_webb.pdf

Debattartikel i Dagens Medicin skriven av: Kjell Asplund, Lotta Eriksson, Åsa Gyberg-Karlsson och Göran Hermerén. “*Etiken får inte tappas bort bland hälsoappar och digitala patienter*”

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/06/14/etiken-far-inte-tappas-bort-bland-halsoappar-och-digitala-patienter/>

Nationella etiknätverket

Svensk sjuksköterskeförening (SSF). Ny publikation: Jämlik vård och hälsa.

Med denna publikation vill Svensk sjuksköterskeförening uppmuntra och bidra till att alla sjuksköterskor arbetar för en jämlik vård och hälsa. <https://www.swenurse.se/Sa-tycker-vi/publikationer/Etik/jamlik-var-d-och-halsa/>
https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/etik-publikationer/svensk_sjukskoterskeforening_jamlik_var-d-och-halsa.pdf

Folkhälsomyndigheten. Pressmeddelande.

”Det är riskabelt och mycket olämpligt att medvetet utsätta barn som saknar skydd mot mässling för denna sjukdom. En liten minoritet föräldrar väljer av olika anledningar att inte vaccinera sina barn. Via föräldragrupper i sociala medier har nyligen barn som saknar skydd mot mässling erbjudits att träffa barn med förmodad mässling, med avsikt att de ovaccinerade barnen ska smittas”.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2017/juni/olampligt-att-medvetet-exponera-barn-for-massling/>

Blodcancerförbundet. En ny medlemsenkät visar på bristande psykosocialt stöd.

”Det är tydligt att Patientlagen inte efterföljs, och tyvärr tycks det vara ett undantag snarare än regel att erbjudas en kontaktsjuksköterska - den person som både ska ansvara för att ta fram en individuell vårdplan och ha ett helhetsperspektiv över vårdtagaren. Detta leder i sin tur till en större osäkerhet bland dem vården är till för, att ett alltför stort ansvar faller på vårdtagaren samt att det psykosociala stödet uppfattas som bristande eller rent ut sagt obefintligt av patienter.”

http://www.blodcancerforbundet.se/20170613_ny_medlemsenkät_visar_pa_bristande_psykosocialt_stod

[http://www.blodcancerforbundet.se/blodcancer/uploads/Presentation%20\(12-6-2017\).pdf](http://www.blodcancerforbundet.se/blodcancer/uploads/Presentation%20(12-6-2017).pdf)

Ny doktorsavhandling. ”Nurse anaesthetist’s interactions and assessment of children’s anxiety”. Ingalill Gimbler Berglund.

Högteknologiska sjukvårdsmiljöer, som röntgen- eller anesthesiavdelningar, kan vara skrämmande för barn. Speciellt för barn med neurologiska funktionshinder, till exempel autism. I en ny doktorsavhandling från Jönköping University har Ingalill Gimbler Berglund skapat riktlinjer för att förbättra bemötandet av dessa barn.

<http://hj.diva-portal.org/smash/get/diva2:556634/FULLTEXT01.pdf>

<https://expertsvar.se/pressmeddelanden/storre-trygghet-for-barn-i-hogteknologisk-var-d/>

<https://www.vardfokus.se/tidningen/2017/nr-6-2017-6/sunt-fornufter-ante/>

Nationella etiknätverket

Ny doktorsavhandling. "*Perspectives on clinical ethics support and ethically difficult situations: reflections and experiences*". Dara Rasool. Vårdpersonal ställs ofta inför svåra etiska val och inom vården finns olika metoder för att stötta personalen. Dara Rasool från Örebro universitet har studerat och resonerar i sin avhandling kring två sätt att stötta.

<http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1088059&dswid=-8617>

Maj

Ethics Case. AMA Journal of Ethics[®]

February 2017, Volume 19, Number 2: 157-163 *What to Do When There Aren't Enough Beds in the PICU?*

Commentary by Michael A. Rubin, MD, MA, and Robert D. Truog, MD <http://journalofethics.ama-assn.org/2017/02/pdf/ecas3-1702.pdf>

Senter for medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo.

Novel Paths to Relevance: How Clinical Ethics Committees Promote Ethical Reflection. Magelssen, M., Pedersen, R. & Førde, R. HEC Forum (2016) 28: 205. doi:10.1007/s10730-015-9291-7 <https://link.springer.com/article/10.1007/s10730-015-9291-7>

Barnläkarföreningen. Förra året publicerades riktlinjerna »*Handläggning av hotande förtidsbörd och nyfödda barn vid gränsen för överlevnad*«. Målsättningen med detta dokument är att för första gången ge nationella riktlinjer, baserade på data från nationella kohortstudier och kvalitetsregister och utarbetade i enlighet med rådande svensk lagstiftning och etiska riktlinjer, i konsensus med ansvariga vid de förlossningsenheter och neonatalenheter som handlägger dessa patienter.

<http://neo.barnlakarforeningen.se/wp-content/uploads/sites/14/2016/04/Konsensusdokument-final-2016-04-07.pdf>

Regeringen utreder ökat patientinflytande och patientsäkerhet inom vård utanför den etablerade hälso- och sjukvården.

Kjell Asplund har utsetts till utredare. Utredningen syftar till att stärka patientsäkerhetsfrågorna i den icke-etablerade vården och för att öka kontakterna mellan den etablerade och icke-etablerade vården. Utredningen ska också titta närmare på om de nuvarande bestämmelserna som reglerar gränsdragningen mellan den etablerade hälso- och sjukvården och andra former av vård och behandling är tillräckligt tydliga och ändamålsenliga <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/04/regeringen-utreder-okat-patientinflytande-och-patientsakerhet-inom-varld-utanfor-den-etablerade-halso--och-sjukvarden/>

Nationella etiknätverket

Debatt. Slutreplik från Christian Munthe. "Läkarförbundet missar kärnan i min kritik" <https://www.svd.se/lakarforbundet-missar-karnan-i-min-kritik/i/senaste/om/debatt>

Ethox Center. University of Oxford

Conference: Intellectual Property, Ethics and the Market in the Era of Personalised Medicine.

Monday 12 June and Tuesday 13 June 2017. St Anne's College, Oxford.

The second of a three-year conference series on Personalised Medicine, Ethics and the Market. This multidisciplinary two-day conference will focus on Intellectual Property (IP) issues. Topics to be discussed include innovation in diagnostics, data sharing and access to clinical trial data, open innovation and the impact of patents on clinical practice.

<http://www.well.ox.ac.uk/cpm/intellectual-property-ethics-the-market>

SKL anmäls till DO

Sex organisationer anmäler Sveriges Kommuner och Landsting till Diskrimineringsombudsmannen för diskriminerande riktlinjer för assisterad befruktning. <http://www.rfsl.se/aktuellt/sex-raettighetsorganisationer-goer-do-anmaelan/>

Professionalism i konflikt med egna åsikter

En barnmorska med egna åsikter om vaccin ger ovetenskaplig information på barnvårdcentralen.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2017/maj/felaktig-information-om-vaccin-pa-bvc/>

Debatt. "Dags för lagstiftning kring »doktorsapparna».

Myndigheterna bör snarast lagstifta om ett regelverk kring de allt populärare apparna där man kan träffa en doktor via dator, surfplatta eller mobil. **Susanne Karling**, distriktsläkare sedan 30 år, Kälarne, Jämtland har skrivit debattartikeln.

<http://www.lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2017/05/Dags-for-lagstiftning-kring-doktorsapparna/>

Lästips

En krönika skriven av Katarina Stolt Simfors, distriktsläkare i Jönköping: "Hur ska vi lära ut den empatiska besvärligheten?"

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/05/05/hur-ska-vi-lara-ut-den-empatiska-besvarligheten/>

Nationella etiknätverket

Reviderat dokument på etiknätverkets webbsida: Länkar till webbsidor för lokala etikgrupper på landsting/regionsnivå.

https://kiedit.ki.se/sites/default/files/lankar_lokala_etikgrupper_pa_landstingregionsniva_0.pdf

Informationsfolder

Etikrådet Region Halland har tagit fram en informationsfolder: *Etik i vården*. Finns som fil bara internt för regionen men den som vill veta mer kan kontakta: Viveka.Andersson@regionhalland.se

Nationella etiknätverket. Inbjudan till den 14e konferensen den 16 november 2017.

Tema: Prioriteringar i vården - den etiska plattformen och prioriteringsarbetet i regioner och landsting.

Plats: Karolinska institutet Solna, Tomtebodavägen 18 A, sal David. Målgrupp: Etiknätverkets medlemmar/medlemmar i etikgrupper inom hälso- och sjukvården. Inbjudan bifogas och kommer att publiceras på <https://kiedit.ki.se/lime/etik-i-praktiken> Anmälan till:

marie.chenik@ki.se

Lästips *"Det är ändå patienten som måste acceptera riskerna"* En krönika skriven av Jörg Carlsson, överläkare på medicinkliniken i Kalmar.

"Hon är Jehovas vittne och hon är tydlig med att avstå blodtransfusioner även om det skulle leda till hennes död. Hon är inte ett konstruerat fall som diskuteras på en kurs i medicinsk etik – hon sitter framför mig på mottagningen".

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/05/12/det-ar-anda-patienten-som-maste-acceptera-riskerna/>

Debatt:

"Vårdvalet blev läkarens rätt att välja patienter" Stockholmarna har fått en ökad tillgänglighet av hudläkare, men på bekostnad av sämre tillgänglighet till hudsjukvård för landets övriga invånare, skriver artikelförfattarna.

<https://www.svd.se/vardvalet-har-blivit-lakarens-ratt-att-valja-patienter>

"Landstingets hantering av avlidna upprör anhöriga" En opinionstext skriven av Anna Rogalska Hedlund jurist och ombud för de anhöriga

<https://www.dagenssamhalle.se/debatt/landstingets-hantering-av-avlidna-uppror-anhoriga-17159>

Nationella etiknätverket

Dom. Holland.

Court rules 12-year-old David can refuse chemotherapy treatment for cancer.

<http://www.dutchnews.nl/news/archives/2017/05/court-rules-12-year-old-david-can-refuse-chemotherapy-treatment-for-cancer/>

International Intensive Course for Facilitators in Moral Case Deliberation 7-10 January 2018 and 21-22 June 2018. Amsterdam, the Netherlands. Deadline for registration: October 1st 2017. Information: Giulia Inguaggiato g.inguaggiato@vumc.nl Department of Medical Humanities, VU University Medical Centre Amsterdam.

Aktuellt om etikgrupper:

- **Västerbottens läns landsting. Arbetsgruppen för vårdetik.** Catrine Jacobsson efterträder Mikael Sandlund som ordförande i Arbetsgruppen för vårdetik, Västerbottens läns landsting. Catrine är Omvårdnadsstrateg i Ledningsstaben, Enhet kvalitet och säkerhet, Västerbottens läns landsting. catrine.jacobsson@vll.se Catrine är också Universitetslektor, Institution för Omvårdnad, Umeå, Vice ordförande i Svensk sjuksköterskeförening samt ordförande i sjuksköterskornas Etiska råd.

- **Etikrådet. Region Östergötland.** Ulrica Swartling, Ordförande i Etikrådet Region Östergötland, har nu en 50% tjänst för Etikrådet med 40 % sekreterarstöd. ulrica.swartling@regionostergotland.se Etikrådet är knutet till CVU (Centrum för vård och utveckling). Beslut om ett Etikpris har klubbats igenom av regionstyrelsen. Prissumman är på 70 000. En 3-dagars kurs "Etik och bemötande i vården" hålls 2 ggr om året.

- **Karolinska Universitetssjukhuset. Etikrådet.** Madhuri Gogineni, läkare, har blivit utsedd till ordförande i etikrådet.

madhuri.gogineni@sll.se

Mer om Madhuri: <https://www.linkedin.com/pub/dir/madhuri/gogineni>

Etikdag på Läkaresällskapet fredagen den 29 september 2017.

Läkaresällskapet och Läkarförbundet arrangerar gemensam Etikdag på Läkaresällskapet i Stockholm. Tema: "**Mottagning på nätet**". Vad gör en vårdcentral till en vårdcentral? Behövs det personliga mötet för att ställa en diagnos? När krävs ett personligt möte? Ökar de digitala tjänsterna sjukvårdskostnaderna? Mer info & anmälan: agneta.ohlson@sll.se <http://www.sll.se/Etik/Artiklar-om-etik/>
<http://www.sll.se/PageFiles/231/program%202017%20maj%20NY.pdf>

Nationella etiknätverket

Region Norrbottens etiska råd informerar. Det etiska rådet har reviderat uppdragsbeskrivningen och utvecklat sitt arbetssätt. En modell har tagits fram för att skapa en stödstruktur mellan etikombuden och det etiska rådet. Modellen beskriver nivåer och funktioner för Region Norrbottens etiska arbete där medlemmarna i etiska rådet är ansvariga och sammankallande. Syftet med modellen är att ständigt öka kunskapsnivån och säkerställa användandet av etiska verktyg i vardagen. Etiska rådet anordnar etikutbildningar (etikombud, ST-läkare) och seminarier samt genomför etikronder (planerade och akuta) och etisk analys i verksamheterna. <https://norrbottn.se/sv/Halsa-och-sjukvard/Regler-och-rattigheter-i-varden/Etik/>

Ny forskning: Läkemedel som inte gör nytta skrivs ut till döende. Choosing Wisely? Measuring the Burden of Medications in Older Adults near the End of Life: Nationwide, Longitudinal Cohort Study
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S000293431730253X>
<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2017/maj/lakemedel-som-inte-gor-nytta-skrivs-ut-till-doende/>

Seminarium om läkarassisterat självmord. Se hela seminariet på UR. Föreläsningar och samtal där en rad experter ger sin syn på de olika aspekterna av läkarassisterat självmord. Inspelat den 29 mars 2017 på IVA Konferenscenter, Stockholm. Arrangörer: Sveriges läkarförbund och Läkartidningen. <http://urplay.se/serie/201250-ur-samtiden-lakarassisterat-sjalvmord>

Ethics Case. Ethical Management of Patients with Cancer and Mental Illness.

Just treatment of patients with cancer and mental illness requires provision of care that is equivalent to that provided those who are less disadvantaged. Case and Commentary by Laurel J. Lyckholm, MD, and Arwa K. Aburizik, MD, MS.

AMA Journal of Ethics. May 2017, Volume 19, Number 5: 444-453. http://journalofethics.ama-assn.org/2017/05/ecas4-1705.html?utm_source=TWITTER&utm_medium=Social_AMA&utm_term=892935084&utm_campaign=article_alert

Oetiska ”vetenskapliga” tidskrifter – fake journals – är ett problem för vetenskapen

Skriver Helle Wijk, Eirini Alexiou och Alessio Degl' Innocenti: <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/05/24/varning-foro-seriosa-rovdjurstidskrifter/>

De refererar bla till en artikel skriven av Eriksson, S., & Helgesson, G. (2016). The false academy: predatory publishing in science and bioethics. *Med Health Care and Philos.* <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11019-016-9740-3>

Nationella etiknätverket

Genredigering – vilka värderingar ska styra?

Med biologiska saxar kan vi i dag redigera arvsmassan. Genredigeringstekniken har fått stor uppmärksamhet. Författarna, **Göran Hermerén** seniorprofessor Lunds universitet och **Nils-Eric Sahlin** professor medicinska fakulteten Lunds universitet, anser att det är hög tid att tänka igenom vilka värderingar som ska vara styrande på området. I skottgluggen står lagen om genetisk integritet.

<http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2017/05/Forhindra-och-forandra--om-genredigeringens-etiska-fordelar-och-faror/>

April

Summer course ethics in dementia care (5-7 July, 2017).

The objective of the course is to foster exchanges on foundational, clinical-ethical and organisational-ethical approaches to dementia care. During the course, national and international experts will give presentations on various ethical topics in the domain of dementia care. Time will be provided for intensive discussion and interaction. Organised by Centre for Biomedical Ethics and Law Faculty of Medicine. KU Leuven, Belgium. https://gbiomed.kuleuven.be/english/research/50000687/50000697/Summer_Course/flyer-summer-course-ethics-in-dementia-care

Hippokratespriset 2017.

Lämna förslag till 2017 års Hippokratespristagare! Känner du en läkare, 2017, en man, som inspirerar kollegor och studenter med sitt etikarbete? Föreslå honom till mottagare av Läkaresällskapets Hippokratespris senast den 30 maj! Hippokratespriset tilldelas den som har en etisk medvetenhet, är kliniskt verksam och aktiv i undervisning samt en förebild för kollegor, medarbetare och studenter. Nominera pristagare kan kollegor, medarbetare och läkarstudenter göra. Priset delas ut sedan 2003 av Svenska Läkaresällskapet för att belöna och uppmärksamma etiskt förhållningssätt i det kliniska vardagsarbetet. Mer information: agneta.ohlson@sls.se, 08-440 88 75.

<http://www.sls.se/Etik/Hippokratespriset/>

Vårdplatsbristen i förlossningsvården.

Trots att kvinnan var födande och ambulans hade skickats ut med högsta prioritet tvingades ambulansen vända flera gånger mellan sjukhusen i Kristianstad och Lund. Ingen av förlossningsklinikerna ville ta emot kvinnan.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2017/mars/inget-sjukhus-ville-ta-emot-ambulans-med-fodande-kvinna/>

Nationella etiknätverket

Vården av intersexuella barn. Smer kommenterar en färsk rapport från Socialstyrelsen och ett uttalande om vården av intersexuella barn från finska etikrådet, ETENE. <http://www.smer.se/nyheter/ny-smer-kommenterar-om-varden-av-intersexuella-barn/>

Psykiatrin överväger spotthuvor. Spotthuvan träs över patientens huvud för att skydda personalen mot spott. Polisen använder den redan och nu ser psykiatrin över möjligheten. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/04/03/psykiatrin-ser-over-spotthuvor/>

Region Jönköping arrangerar en Nationell konferens 30-31 maj: Tillsammans för en god och jämlik hälsa.

Den 30-31 maj arrangeras en unik konferens där Utvecklingskraft och HFS (nätverket hälsofrämjande hälso- och sjukvård) går samman och erbjuder en gemensam mötesplats. Under dagarna fördjupar vi oss i frågan "Hur ska vi arbeta TILLSAMMANS för att uppnå en god, jämlik hälsa och sjukvård"? Etikrådet i Jönköping har initierat/medverkar i två seminarier, ett om mänskliga rättigheter respektive "etik vårdens vardag" där vi beskriver vår nya etikombudsutbildning. <http://plus.rjl.se/utvecklingskraft>

Det har nyligen kommit ett antal domar som också intresserar oss som sysslar med etik. Det fick mig att tänka på en intressant presentation "Går juridiken ihop med etiken?" som Elisabeth Rynning hade 2006. Hon sa bl.a att "etiken och juridiken är i en ständig interaktion, att bra lagstiftning vilar på etiska överväganden och att lagen är en officiell bekräftelse på vissa etiska principer". Elisabeth Rynning var 2006 professor i medicinsk rätt vid Uppsala universitet. Hon är idag chefsjustitieombudsman. ER fick Smers etikpris 2016 <http://www.smer.se/nyheter/elisabeth-rynning-far-smers-etikpris-2016/>

Dom i Tingsrätten. Barnmorskan frias från vållande till barnets död.

Barnmorskan som gav fel läkemedel frias. Tingsrättens samlade bedömning är att det inte kan sägas att barnet hade gått att rädda även om barnmorskan larmat och berättat om sitt misstag.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2017/april/barnmorska-frias-fran-vallande-till-barnets-dod/>

Dom i Arbetsdomstolen. Barnmorskan blev inte diskriminerad.

Barnmorskan som nekades anställning för att hon på grund av sin kristna tro vägrar göra aborter blev inte diskriminerad av Region Jönköping. Det slår Arbetsdomstolen fast i domen som meddelades i dag. <http://www.arbetsdomstolen.se/upload/pdf/2017/23-17.pdf>

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2017/april/barnmorskan-som-vagrar-abort-forlorade-i-arbetsdomstolen/>

Nationella etiknätverket

DO-beslut: Stockholms läns landsting diskriminerade gravid man.

Stockholms läns landsting har brutit mot diskrimineringslagen. Det finner Diskrimineringsombudsmannen, DO, som utrett om en transperson som bytt juridiskt kön från kvinna till man blev diskriminerad i samband med två graviditeter.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2017/04/DO-beslut-Stockholms-lans-landsting-diskriminerade-gravid-man/>

Datainspektionen: Lagbrott att ge företag tillgång till patientuppgifter.

Stockholms läns sjukvårdsområde agerade i strid med patientdatalagen när ett företag fick direktåtkomst till patientuppgifter för ett forskningsprojekt vid Karolinska institutet. Det konstaterar Datainspektionen i ett beslut.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2017/04/Stockholms-lans-sjukvardsomrade-brot-mot-lagen-nar-foretag-fick-tillgang-till-patientuppgifter/>

Respekt för sekretess och patientens integritet.

Det är dags att skrota sjukvårdens rundvandring på sjuksalar, med offentliga samtal mellan personal och patienter, och hitta nya sätt för en mer detaljerad och öppen dialog. Respekten för sekretess och patientens integritet måste vara 100 procent, skriver Jan Lötvall, överläkare och patient. <http://www.dn.se/debatt/man-kan-inte-blunda-med-oronen-skrota-ronden-nu/>

Debattartikel: Freda PKU-registret!

Regeringen tillsatte 2016 en utredning för att se över möjligheterna att använda PKU-registret för brottsutredande ändamål, för vilket i dag krävs domstolsbeslut. Dessutom ska utredningen undersöka om försäkringsbolag ska kunna få tillgång till prov. En delrapport väntas 1 maj 2017. <http://www.lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2017/04/Freda-PKU-registret/>

Debatt. Läkarförbundet får kritik för uttalande om utvisningar

Att, som Läkarförbundet gör, avråda läkare från att delta i utvisningar är inte etiskt försvarbart utan står snarast i strid med principen om vård på lika villkor. Det anser Christian Munthe, ledamot i Svenska läkaresällskapets etikdelegation.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2017/04/Lakaresallskapet-gar-emot-Lakarforbundet-om-utvisningar/>
<https://www.svd.se/fel-avrada-lakare-fran-att-medverka-vid-utvisningar/om/debatt>

Nationella etiknätverket

Debatt. ”Stöd till samfund står i strid med religionsfrihet”

Det svenska systemet för stöd till trossamfund strider mot principerna om religionsfrihet och likabehandling. Det utesluter till exempel Förbundet Humanisterna, skriver Bengt Westerberg. <https://www.svd.se/stod-till-samfund-star-i-strid-med-religionsfriheten>

Inbjudan till Symposium: ”Värdebaserad vård”. IVA, Grev Turegatan 16, Stockholm, den 1 juni, 2017.

Värdebaserad vård är ett begrepp som är på väg att hamna i fokus för diskussionen om sjukvårdens organisation. Många har hört det men få kan förmodligen definiera det. På detta seminarium ges en bakgrund till begreppet, konkreta exempel på hur värdebaserad vård används i Sverige, en genomgång av argument för och emot, samt en debatt om den kliniska användningen.

<http://lakartidningen.se/Symposier/Vardebaserad-vard/>

Ny forskning

Bör anhöriga få vara med vid hjärtstopp?

I en studie *"Swedish nurses´and physicians´experiences and attitudes of family presence during resuscitation of an adult patient hospitalized at a University hospital"*, undersökte Anette Waldemar anette.waldemar@liu.se, läkares och sjuksköterskor erfarenhet av och attityd till närståendes närvaro under hjärtstoppssituation.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2017/april/sjukskoterskor-mer-benagna-att-lata-narstaende-vara-med-vid-hjartstopp/>

EU:s forskningsetiska råd.

Nils-Eric Sahlin, professor i medicinsk etik vid Lunds universitet nils-eric.sahlin@med.lu.se är ny medlem i EU:s forskningsetiska råd, en oberoende grupp som bistår kommissionen med råd när vetenskaplig och teknisk utveckling leder till etiska utmaningar.

<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=newsalert&year=2017&na=na-300317>

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Meddelanden/Miniportrattet/2017/04/Hur-kan-vi-vara-moraliska-nar-vi-ar-sa-irrationella/>

WMA:s etikkommitté.

Heidi Stensmyren, ordförande för Läkarförbundet, valdes till ordförande för etikkommittén i World Medical Association (WMA).

http://www.sjukhuslakaren.se/heidi-stensmyren-vald-till-ordforande-for-wmas-etikkomite/#comments_wrapper

<https://www.wma.net/what-we-do/medical-ethics/>

Nationella etiknätverket

Socialstyrelsen. "Vård efter förlossning".

Den nya rapporten visar på brister i vården av kvinnor efter förlossning. Det saknas kontinuitet i vården, det finns risk att psykisk ohälsa och amningsproblem inte upptäcks och det är otydligt vart kvinnor som upplever problem efter sin förlossning ska vända sig.

[http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2017-4-13](http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2017/2017-4-13)

Folkhälsomyndigheten. "Folkhälsan i Sverige – årsrapport 2017".

Årsrapporten synliggör skillnader i hälsa, levnadsvanor och livsvillkor och stödjer därmed arbetet för en jämlik hälsa.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/f/folkhalsans-utveckling-arsrapport-2017/>

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/31616/folkhalsans-utveckling-arsrapport-2017-16136-webb2.pdf>

Barncancerfonden. Barncancerrapporten 2017:

Cancersjuka barn måste få samma tillgång till nya läkemedel som vuxna. Majoriteten av de nya cancerläkemedlen testas bara på vuxna cancerpatienter, och blir därmed sällan tillgängliga för barn.

<https://www.barncancerfonden.se/om-oss/informationsmaterial/barncancerrapporten-2017/>

"Ibland undrar jag om beroendesjukdom... avleder mina kollegors medicinska sinne"

En krönika skriven av Johanna Ranés underläkare, johanna.m.ranes@gmail.com Medicinkliniken Danderyds sjukhus.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2017/04/Ibland-undrar-jag-om-beroendesjukdom-avleder-mina-kollegors-medicinska-sinne-/>

"Var kan jag lämna in en orosanmälan för vården?" En opinionstext skriven av Anna Spencer överläkare i palliativ vård/ASIH Malmö.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/04/21/var-kan-jag-lamna-in-en--orosanmalan-for-varden/>

Debatt (forts.) Replik från Läkarförbundets Etik och ansvarsråd. *"Därför bör läkare inte medverka vid utvisningar"*

Att mot patientens vilja tvångsmedicinera med exempelvis lugnande medel för att göra en utvisningstransport möjlig är inte förenligt med läkares yrkesetik. Därför bör vi inte heller medverka vid utvisningar, skriver Elin Karlsson, Läkarförbundets Etik och ansvarsråd, i en replik. <https://www.svd.se/darfor-bor-lakare-inte-medverka-vid-utvisningar>

Nationella etiknätverket

Smer. Seminarium.

Smer anordnade tillsammans med Sällskapet Riksdagsledamöter och Forskare (Rifo) ett seminarium om elektronisk stimulering av hjärnan genom implantat (DBS) den 16 mars 2017. Syftet med seminariet var att diskutera etiska, juridiska och samhällseliga frågor inom neurovetenskapliga forskningsframsteg och skapa en dialog mellan parterna.

<http://www.smer.se/nyheter/se-dialogen-mellan-forskare-och-riksdagsledamoter-om-dbs-och-neuroetik/>

Se dialogen: <https://www.youtube.com/channel/UCECBhHf2SDowjfwCb4JDQ>

Mars

Grattis till Anna Nergårdh! Under torsdagen utsåg regeringen **Anna Nergårdh**, tidigare chefsläkare på Stockholms läns landsting, till ny särskild utredare med ansvar att leda arbetet med att ställa om och modernisera vården med fokus på primärvården.

<http://www.gov.se/pressmeddelanden/2017/03/forsta-steget-i-en-stor-forandring-av-varden/>

Anna är medlem i Nationella etiknätverket.

Datumet för nästa etiknätverkskonferens är fastställt till torsdagen den 16 november 2017.

Tema: Prioriteringar. Plats: Karolinska Institutet. En inbjudan med ett preliminärt program skickas senare under våren.

OBS! NYTT! Dagen efter konferensen fredagen den 17 november blir det ett arbetsmöte med arbetsutskottet och en mindre grupp.

Målgrupp: medlemmar i etiknätverket som är utsedda att representera etikgrupper inom landsting/regioner och på universitetssjukhus/sjukhus. Plats: Karolinska Institutet. En inbjudan med ett preliminärt program skickas under våren.

Nytt! Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Tillsynsrapport 2016.

Rättsosäker, svårtillgänglig och ojämlig vård, med personal som saknar rätt kompetens för uppgiften. Det är några beska iakttagelser som Inspektionen för vård och omsorg, IVO, levererar i tillsynsrapporten för 2016.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2017/02/IVO-Stora-brister-i-den-svenska-sjukvarden/>

<http://www.ivo.se/publicerat-material/rapporter/tillsynsrapport-2016-de-viktigaste-iakttagelserna-inom-ivos-tillsyn-och-tillstandsprovning-for-verksamhetsaret-2016/>

Nationella etiknätverket

Prioriteringar. Äldre ofta i lång väntan på akuten. *"Äldre multisjuka borde vara en egen parameter när man prioriterar patienterna på akuten. De borde alltid vara priogrupp 2 med en läkarinsats inom en halvtimme, men nu hamnar de i priogrupp 4 och får vänta nästan längst av alla"*, säger läkaren Carina Metzner, ordförande i Svensk geriatrisk förening.

<https://www.e-pages.dk/svenskadagbladet/48939/article/534740/8/1/render/?token=7d5233f3ae0e1c2c19d225f4b3c56d3c>

Prioriteringscentrum. Rapport. Prioritering av sÄrläkemedel. En internationell utblick.

<https://www.imh.liu.se/halso-och-sjukvardsanalys/prioriteringscentrum/nyhetsartiklar/prioritering-av-sarлакemedel-en-internationell-utblick?l=sv>

Debatt. Sällsynta diagnoser. I vårt land finns det i dag ingen nationell handlingsplan för hur vården och omsorgen för personer med sällsynta diagnoser ska organiseras och bedrivs, trots EU:s rådsrekommendation från 2013. Riksförbundet Sällsynta diagnoser har skrivit en debattartikel: *"Svensk vård kan inte hantera sällsynta diagnoser"*. <https://www.svd.se/svensk-var-d-kan-inte-hantera-sallsynta-diagnoser>

Debatt DödshjÄlp. Forts. Vårdfokus. *"Nu kartläggs dödshjÄlp"*.

<https://www.vardfokus.se/tidningen/2017/nr-3-2017-3/nu-kartlaggsdodshjalp/>

National Post. *"Take my name off the list, I can't do any more": Some doctors backing out of assisted death.*

<http://news.nationalpost.com/news/0227-na-euthanasia>

Källa: Smer Omvärldsbevakning.

Högsta förvaltningsdomstolen ger Jehovas vittnen rätt.

Jehovas vittnen ansökte om statsbidrag men regeringen sade nej med motiveringen att samfundet uppmanar sina medlemmarna att inte ta emot blodtransfusioner för minderåriga.

Men nu har Högsta förvaltningsdomstolen gett Jehovas vittnen rätt. Enligt rätten *"kan ett trossamfund inte anses komma i konflikt med demokratiska värderingar om det anmodar sina medlemmar att agera på ett sätt som är förenligt med den rätt att uttrycka uppfattningar och motsätta sig medicinsk behandling som tillkommer dem enligt rättsordningen"*.

<https://www.svd.se/jehovas-vittnen-vann-mot-regeringen>

<http://hogstaforvaltningsdomstolen.se/Domstolar/regeringsratten/Avg%c3%b6randen/2017/Februari/2310-16.pdf>

Nationella etiknätverket

Aktuellt. Radioprogrammet Kropp och Själ om robotar i sjukvården.

En dator som ställer diagnos och en virtuell terapeut som känner av om en person är nedstämd, det är några exempel på hur ny teknik bryter ny mark inom sjukvården. I Studion: Karim Jebari, filosof vid institutet för framtidsstudier, Kjell Asplund, Statens medicinsk-etiska råd, Christian Smith, datavetare, Kungliga tekniska högskolan och Miia Kivipelto, professor vid Karolinska institutet.

<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/855290?programid=1272>

Ny artikel. ‘Shaken baby syndrome’.

Lynøe, N., Elinder, G., Hallberg, B., Rosén, M., Sundgren, P. and Eriksson, A. (2017), Insufficient evidence for ‘shaken baby syndrome’ – a systematic review. Acta Paediatr. doi:10.1111/apa.13760 <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/apa.13760/full>

Ny rapport. Mest resurser – bäst sjukvård?

Göran Stiernstedts slutrapport om effektiviteten i Stockholms sjukvård. Utredningen har genomförts på uppdrag av S i landstinget.

<http://www.socialdemokraterna.se/Webben-for-alla/Partidistrikt/Stockholm/Nyheter-fran-Stockholmsregionen/Nyheter/-Nu-ar-utredningen-av-Stockholms-sjukvard-klar/>

<http://www.socialdemokraterna.se/upload/webbforalla/ak/stockholm/dokument/pdf/Landstinget/2017/170306%20Stiernstedt%20slutrappo-rt.pdf>

Lagradsremiss. Privata försäkringar.

Lagradsremissen innehåller förslag som syftar till att förtydliga att det inom offentligt finansierad hälso- och sjukvårdsverksamhet får ges hälso- och sjukvård inom ramen för en privat sjukvårdsförsäkring enbart om människovärdes- och behovs- och solidaritetsprinciperna inte åsidosätts. När ett landsting överlåter åt någon annan att utföra uppgifter som landstinget ansvarar för enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) ska avtalet innehålla villkor om detta. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2017.

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/lagradsremiss/2017/03/privata-sjukvardsforsakringar-inom-offentligt-finansierad-halso--och-sjukvard/>

<http://www.regeringen.se/contentassets/cbcaffd56db04bb39503180a23f03480/lagradsremiss-privata-sjukvardsforsakringar-inom-offentligt-finansierad-halso--och-sjukvard.pdf>

Nationella etiknätverket

Lästips. Debattartikel skriven av Peter Bistoletti specialistläkare docent KI:

"Vi får inte låta oss luras av statistik".

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/03/06/lat-oss-inte-luras-av-statistik/>

En krönika skriven av Jörg Carlsson, överläkare, medicinkliniken Kalmar:

"Vore det oetiskt av mig att hjälpa min far att dö?"

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/03/03/vore-det-oetiskt-av-mig-att-hjalpa-min-far-att-do/>

Möte med Hälso- och sjukvårdsdirektörerna på SKL

Den 24 februari var Rose-Marie Isaksson, ordförande i Region Norrbottens etiska råd och medlem i etiknätverkets arbetsutskott, inbjuden på ett möte ordnat av SKL (Olle Olsson). Hon var där för att berätta om hur Region Norrbotten arbetar med etik. Mötet samlade Hälso- och sjukvårdsdirektörerna från landet. Information om Smer och om Nationella etiknätverket var också med på mötets agenda. Enligt Rose-Marie blev det ett bra möte och hon uppfattade att det fanns ett stort intresse bland Hälso- och sjukvårdsdirektörerna för att veta mer om hur man kan arbeta med etikfrågorna i regioner och landsting.

Rose-Marie.Isaksson@norrboten.se

Lästips: En krönika skriven av Annika Janson, barnläkare, Karolinska: *"Var rädd om oss som är emotionellt engagerade"*

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/03/10/var-radd-om-oss-som-ar-emotionellt-engagerade/>

Prioriteringar i praktiken.

En patient skulle behandlas för åderbräck vid en privat kirurgiklinik i Stockholm. När hon tackade nej till ett extra estetiskt ingrepp för flera tusen kronor ströks hon från den bokade tiden och får ingen ny tid förrän i sommar. <https://www.svd.se/sa-nej-till-estetisk-vard--blev-av-med-operation>

Aktuell etikfråga. Fosterantalsreduktion. Smer kommenterar ett uttalande om fosterantalsreduktion från danska etikrådet samt en tolkning av abortlagen av Lovgivningsenheten vid Justis- och beredskapsdepartementet i Norge.

<http://www.smer.se/nyheter/ny-smer-kommenterar-om-reduktion-av-antalet-foster/>

Nationella etiknätverket

Opinionstext. Gunnar Akner med flera läkare i hela Sverige har skrivit en opinionstext publicerad i Dagens Samhälle: "Värdebaserad vård strider sannolikt mot lagen" och läkarna har: 1. Anmält värdebaserad vård till Statens Medicinsk-Etiska Råd (SMER) med begäran om en bedömning av om värdebaserad vård är förenlig med riksdagens etiska prioriteringsplattform. 2. Hemställt hos Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) att omgående genomföra en granskning av det vetenskapliga underlaget för Värdebaserad vård.
<http://www.dagensamhalle.se/debatt/vaerdebaserad-var-d-strider-sannolikt-mot-lagen-32233>

Ny rapport från Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. *Lag utan genomslag. Utvärdering av patientlagen 2014–2017*
<http://www.vardanalys.se/Rapporter/2017/Lag-utan-genomslag/>
 Irma Lindström Kjellberg, sjuksköterska och forskare verksam vid Centrum för personcentrerad vård vid Göteborgs universitet kommenterar rapporten i en artikel i Dagens Medicin: <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/03/15/brister-i-patientmedverkan-loses-med-etik/>

Ny rapport om patientlagen från Neuroförbundet. Få patienter informeras om sin lagliga rätt. Endast två procent av patienterna fick information om patientlagen vid sitt senaste besök hos vården enligt en rapport som Neuroförbundet har gjort.
<http://neuroforbundet.se/opinion/rapporter/en-rapport-om-patientlagen/>
<http://neuroforbundet.se/PageFiles/65824/20161229%20Patientlagsrapporten%20-%20Neurof%c3%b6rbundet.pdf>
<http://www.sjukhuslakaren.se/fa-patienter-informeras-om-sin-lagliga-ratt/>

Dom. Frihetsberövande av äldre dement kvinna. När kvinnan på äldreboendet blev arg och bråkig stängde sjuksköterskan in henne och blockerade dörren med en fåtölj som han satte sig i. Sjuksköterskan dömdes i tingsrätten för olaga frihetsberövande.
<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2017/mars/sjukskoterska-domd-for-olaga-frihetsberovande/>

Gemensamt uttalande om tvångsmedicinering. Svenska Läkaresällskapets etikdelegation och Svensk sjuksköterskeförenings etiska råd säger i ett gemensamt uttalande att det inte är förenligt med god yrkesetik att läkare och sjuksköterskor medverkar till tvångsmedicinering när personer ska utvisas från Sverige.
<http://www.mynewsdesk.com/se/svenska-laekaresaellskapet/pressreleases/laekare-och-sjukskoeterskor-kan-inte-medverka-till-tvaangsmedicinering-1861534>
<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2017/mars/tydligt-nej-till-tvaangsmedicinering/>

Nationella etiknätverket

Ny forskning. Språket inom den palliativa vården. Anna Sandgren, forskare inom hälso- och vårdvetenskap vid Linnéuniversitetet, anna.sandgren@lnu.se studerar hur metaforer används inom palliativ vård. <https://lnu.se/forskning/sok-forskning/metaforer-i-palliativ-cancervard>

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2017/mars/metaforer-i-palliativ-var-d-bade-skyddar-och-skuldbelagger/>

Patienter som inte passar i systemet får illa. Högskolan i Borås släppte den 16 mars en forskningsrapport. Annelie Sundler, annelie.sundler@hb.se, biträdande professor i vårdvetenskap vid Högskolan i Borås, och hennes forskarkollegor har analyserat ett strategiskt urval av 170 anmälningar till patientnämnden i Västra Götalandsregionen under 2015. Västra Götalandsregionens kommitté för mänskliga rättigheter har varit med och finansierat forskningen.

http://www.vgregion.se/upload/R%c3%a4ttighet/FoU/Manskliga%20rattigheter%20och%20ratten%20till%20halsa_sidvis.pdf

Svenska Läkaresällskapet uppmanar i en skrivelse Rådet för styrning med kunskap att snarast utse en myndighet med uppdrag att evidensgranska värdebaserad vård. *”Det är allvarligt att hälso- och sjukvården bygger sina verksamheter på otillräckligt prövade styr- och ersättningsmodeller som bryter mot gällande demokratiskt beslutade prioriteringsordning, säger Stefan Lindgren ordförande i Svenska Läkaresällskapet”.*

<http://www.sls.se/Aktuellt/Debatt/Hog-tid-att-evidensgranska-vardebaserad-var-d/>

<http://www.sls.se/Global/files/SLS%20anh%c3%a5llan%20om%20vetenskaplig%20granskning.pdf>

Organdonation efter ”Medically assisted death”. Doctors have already harvested organs from dozens of Canadians who underwent medically assisted death, a practice supporters say expands the pool of desperately needed organs, but ethicists worry could make it harder for euthanasia patients to voice a last-minute change of heart.

http://news.nationalpost.com/health/doctors-harvesting-organs-from-canadian-patients-who-underwent-medically-assisted-death?_lsa=7050-926e

Lästips. *”Svårt berätta för de anhöriga att vården inte hjälper”.* En artikel i DN skriven av Thomas Lerner om Anders Rydvalls avhandling *”Withhold or withdraw futile treatment in intensive care”.* Anders är sedan många år medlem i Nationella etiknätverket

<http://www.dn.se/insidan/svart-beratta-for-de-anhoriga-att-varden-inte-hjalper/>

Nationella etiknätverket

Karl Hybinette, doktorand och specialistsjuksköterska inom intensivvård, forskar på systemsäkerhet inom hälso- och sjukvården och medical management, vid Karolinska institutet har skrivit en debattartikel: *"Låt oss sluta prata om patienter som flöden"*.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/03/24/lat-oss-sluta-att-prata-om-patienter-som-floden/>

Nytt på Karolinska Universitetssjukhuset. Nya riktlinjer och åtgärdsprogrammet efter Kjell Asplunds rapport om Paolo Macchiarinis luftstrupsoperationer redovisades 17 mars på KS. <http://www.karolinska.se/om-oss/centrala-nyheter/2017/03/framtagna-riktlinjer/>

<http://film.karolinska.se/media/TKi7uY2GhdRT-7RIYXVJvA/091g3185-01-mp4>

KI etikkurs för ST-läkare inom SLL.

Vi på KI/CHE har även i år fått möjlighet att anordna en etikkurs för ST-läkare. Ett samarbete KS/KI sedan 2008 som Niels Lynöe och jag startade. Även om denna kurs i första hand anordnas för ST-läkare på KS har vi varje år erbjudit några platser till ST-läkare från andra sjukhus inom SLL. I år har Capio S:t Görans beställt en egen ST etikkurs från oss.

Är någon nyfiken på denna ST-etikkurs kan man titta på inbjudan som finns på:

https://kiedit.ki.se/sites/default/files/2017_etikkurs_st_lak_10_17_nov.pdf

Februari

Debatten om dödshjälp: Debatten om dödshjälp har blivit högaktuell igen. Många artiklar skrivs just nu. Jag valde dessa 3:

Läkarsällskapets hållning.

"Vår nuvarande hållning innebär varken motstånd eller medhåll i frågan om assisterat döende. Vi konstaterar att detta först och främst är en medborgarfråga", skriver Stefan Lindgren och Mikael Sandlund, Svenska Läkarsällskapet.

<https://www.svd.se/assisterat-doende-en-fraga-for-medborgarna>

Läkarförbundet ställningstagande mot dödshjälp.

"Tvärtemot rådet att förhålla sig neutralt annars agerar vi paternalistiskt. Denna fråga kan inte politiker ensamma tvingas besluta om utan professionens stöd".

<https://www.svd.se/lakarforbundet-vi-tar-stallning-mot-dodshjalp>

Nationella etiknätverket

”Vifta inte bort invändningarna mot dödshjälp”.

”En patient ska aldrig behöva oroa sig för att läkaren inte gör sitt bästa för att lindra deras lidande utan ser assisterat självmord som en enkel lösning”, skriver Lars Breimer, docent överläkare, Laboratoriemedicinska kliniken, USÖ, Örebro, i den pågående debatten.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/02/15/invandningar-mot-dodshjalp-kan-inte-bara-viftas-bort/>

Debatten om dödshjälp: Fler tips från medlemmarna i etiknätverket:

Dokumentärfilm om dödshjälp i Belgien och Holland. Publicerades den 15 feb. 2017 <https://www.youtube.com/watch?v=E-zidbZiyZU>

Smer har sammanställt artiklar på en temasida: <http://www.smer.se/nyheter/foelj-debatten-om-dodshjalp/>

Socialstyrelsens podd-serie. På Socialstyrelsens webbsida finns en podd-serie ”På djupet”.

Senaste podd i serien: ”Om att bedöma barns mognad för delaktighet”.

http://socialstyrelsenpadjupet.libsyn.com/?utm_source=twitter&utm_campaign=podd%20om%20barns%20mognad%20f%C3%B6r%20delaktighet&utm_medium=twitter&utm_content=podd

Vetenskapsradion. Kjell Asplund om forskningen kring genteknik.

Stora medicinska framsteg som reser också svåra frågor om etik. Den biologiska forskningen med genteknik utvecklas nu så snabbt att lagstiftningen inte hänger med. <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=406&artikel=6627669>

Lästips:

”Är det för mycket begärt att önska sig ett målfritt år?” En krönika skriven av Anna Spencer, överläkare i Palliativvård, ASIH Malmö.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/02/10/ar-det-for-mycket-begart-att-onska-sig-ett-malfritt-ar/>

”... dotter är neurolog och patienten är yr och symtomen i övrigt har gått tillbaks”

En krönika skriven av Jenny Persson, överläkare, medicinkliniken, Länssjukhuset Ryhov, Jönköping

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2017/02/dotter-ar-neurolog-och-patienten-ar-yr-och-symtomen-i-ovrigt-har-gatt-tillbaks/>

Nationella etiknätverket

Nytt!

Läkarförbundet vill uppdatera sina etiska regler och föreslår i en remissversion förenklade formuleringar samt en ny regel om säkerhet, integritet och öppenhet vid forskning på människor. <http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2017/02/Andrade-etiska-regler-ut-pa-remiss/>
Socialstyrelsen. *Väntetider och patientflöden på akutmottagningar.* Rapporten är en årlig uppföljning av väntetider vid akutmottagningar. Rapporten innehåller också en analys av akutväntetidernas orsaker. <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2017/2017-2-16>
SKL. *Hälso- och sjukvårdsbarometern 2016.* http://webbutik.skl.se/shop?funk=visa_artikel&artnr=7585-514-1
"Långt ifrån alla anser att vården är jämlik" <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/02/20/langt-ifran-alla-anser-att-varden-ar-jamlik/>

Ny etisk riktlinje! *En etisk kompass - för sjuksköterskor i sociala medier.*

En etisk kompass för sjuksköterskor i sociala medier är en vägledning för sjuksköterskor som använder sociala medier i tjänsten och privat. Skriften utgår från ICN:s etiska kod för sjuksköterskor och Värdegrund för omvårdnad. <https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/etik-publikationer/en.etisk.kompass.for.sjukskoterskor.i.sociala.medier.pdf>

Ny rapport från SBU. *Patientdelaktighet i hälso- och sjukvården.* SBU har sammanställt forskning om hur stöd för egenvård, delat beslutsfattande och personcentrerad vård kan öka delaktigheten hos vuxna med långvariga sjukdomar. Rapporten tar också upp etiska frågor kring graden av patientens delaktighet i sin vård. <http://www.sbu.se/260>

http://www.sbu.se/contentassets/4065ec45df9c4859852d2e358d5b8dc6/patientdelaktighet_i_halso_och_sjukvarden.pdf

Stort intresse för personcentrerad vård – men oklart vad det innebär.

<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2017/02/Finns-ingen-samlad-bild-av-personcentrerad-vard-i-svensk-sjukvard/>

Nytt! *Propositionen Ökad patientmedverkan vid psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård* har lämnats till Riksdagen.

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/02/ytterligare-steg-tas-for-att-kvalitetssakra-den-psykiatriska-tvangsvarden/>

I denna proposition lämnas förslag för att bland annat skapa bättre förutsättningar för patienter att vara delaktiga i sådan vård som ges med stöd av lagen om psykiatrisk tvångsvård och lagen om rättspsykiatrisk vård. De förslag som lämnas i propositionen innebär ändringar av dessa lagar. <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2017/02/prop.20161794/>

Nationella etiknätverket

Prioriteringar i praktiken:

Hur bör lagen tolkas när personer med höga positioner/kända personer läggs in på sjukhus?

<http://www.dagensmedicin.se/artiklar/2017/01/31/landstinget-splittrat-om-kunglig-varld/>

Vården för de svårast sjuka barnen är en angelägenhet för hela landet. <http://www.dn.se/sthlm/svart-sjuka-barn-drabbas-av-brist-pa-varldplatser/>

Fortsatt debatt – Verksamhetsstyrning.

Med New Public Management tillåts ledning och administrativa funktioner bli verksamhetens främsta syfte. Men stödverksamhet ska inte ta över, skriver professor Göran Arnqvist i artikeln ”*Fel att låta medlen bli målen*” i SvD.

<https://www.svd.se/fel-nar-medlen-gors-till-malen-i-offentlig-verksamhet>

”*Vi måste vända den utveckling vi sett i vården de senaste decennierna*”. Läkaresällskapet kraftsamlar nu kring tre områden. Men det krävs också politiskt ledarskap för att göra upp med NPM och skapa en styrkultur som utgår från tillit, personligt ansvar och individuella möten, skriver Stefan Lindgren och Karl Sallin, Svenska Läkaresällskapet i en debattartikel i SvD.

<https://www.svd.se/lakaresallskapet-hog-tid-att-gora-upp-med-npm/om/debatten-om-new-public-management>

Lästips:

”*Att göra rätt även när ingen ser på*”. Henrik Bohlin docent i filosofi och lektor i idéhistoria vid Södertörns högskola.

Vad menas med vishet? En stor livsfråga som dagens akademiska filosofer för det mesta lämnar därhän. Men en österrikisk forskargrupp tog frågan på allvar, intervjuade 47 av landets klokaste personer och sammanställde en bok med vishetens fem principer.

<https://www.e-pages.dk/svenskadagbladet/48935/article/533014/42/1/render/?token=493adfd2179ff7936343be9087a9f253>

”*Apropå! Rätten att värdera ett liv*”. Per Åstrand, överläkare, processledare, intermediärvårdsavdelningen, Danderyds Sjukhus. Jörgen Åstrand, överläkare, ortopedi och handkirurgi, PhD; frilans, mest verksam på Sabbatsbergs sjukhus.

En behandlingsinskränkning gjordes för en svårt sjuk ung patient. Vi frågade några kollegor om patienten därmed ansetts vara mindre värd än andra patienter. Svaret blev »naturligtvis inte«. Vi menar att kollegorna har fel.

<http://www.lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2017/02/Apropa-Meningen-med-livet/>

Nationella etiknätverket

Januari

Kort rapport efter mötet med SKL, avdelningen för Vård och omsorg, 23 januari.

Eftermiddagen med SKL blev mycket bra och trevlig. Det finns ett tydligt intresse för etiken, etikarbetet och vårt etiknätverk. Denna gång var Anders Castor och jag mest informativa men det framfördes ett önskemål från SKL om att få konkreta tips/förslag från etiknätverket - utifrån all erfarenhet och alla goda exempel som finns i hela landet - om hur man skulle kunna tänka sig utveckla etikarbetet/säkra etikperspektivet i våra regioner och landsting.

Bilderna från presentationen finns publicerade på etiknätverkets webbsida.

https://kiedit.ki.se/sites/default/files/presentation_pa_skl_avdelning_vard_och_omsorg_23_jan.pdf

Text från Kjell Asplund, Ordförande Statens medicinsk-etiska råd

”Mörk historia, ljus framtid – personligheten kan påverkas vid ny typ av hjärningrepp vid psykisk sjukdom”.

<http://samordnarepsykiskhalsa.se/nyheter/mork-historia-ljus-framtid/>

Debattartiklar i aktuella frågor.

Om värdebaserad vård.

”Omstridd metod på frammarsch”. Miki Agerberg. <http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2017/01/Omstridd-metod-pa-frammarsch/>

”Värdebaserad vård ställer patienter mot varandra”. Lars Falk och Yvonne Dellmark.

<http://www.dagenssamhalle.se/debatt/vaerdebaserad-var-d-staeller-patienter-mot-varandra-31031>

”Obegriplig kritik mot att sjukvården förnyas”. Jörgen Nordenström, Magna Andreen Sachs, Nina Rehnqvist.

<http://www.svd.se/obegriplig-kritik-mot-att-sjukvarden-fornyas/om/debatt>

Replik: *”Principen att prioritera vård efter behov sätts ur spel”.* Stefan Lindgren och Karl Sallin.

<http://www.svd.se/principen-att-prioritera-var-d-efter-behov-satts-ur-spel/om/debatten-om-styrningen-i-varden>

Nationella etiknätverket

Om samvetsfrihet.

Staffan I. Lindberg, professor i statsvetenskap & föreståndare, Varieties of Democracy institutet, Göteborgs universitet, Wallenberg Academy Fellow.

<http://www.svd.se/for-offentligt-anstallda-ska-lag-ga-fore-religion>

Om insamling av navelsträngsblod.

"Vården vill inte delta i kontroversiell insamling av navelsträngsblod". Felicia Lindberg.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2017/01/Varden-vill-inte-delta-i-kontroversiell-insamling-av-navelstrangsblod/>

Om virtuell vård.

"Vitsen med virtuell vård". Mikael Hoffmann, överläkare, Rurik Löfmark, f d överläkare, docent i medicinsk etik och Håkan Nordgren, specialist i barnmedicin.

<http://www.lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2016/12/Vitsen-med-virtuell-varld/>

<http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2017/01/Vi-valkomnar-en-dialog-om-digitala-varldmoten/>

Fler debattartiklar (från Eivor Blomqvist, eivor.blomqvist@rjl.se)

Om existentiell hälsa. *"Existentiell hälsa – en utmaning för landstingen"*. En replik på en tidigare artikel av biskop Fredrik Modéus.

<https://www.dagenssamhalle.se/debatt/existentiell-halsa-en-utmaning-foer-landstingen-30666>

Om kränkning av vårdpersonal. (november 2016). *"Kränkande krav på vårdpersonalen inte okej"*.

<https://www.dagenssamhalle.se/debatt/kraenkande-krav-pa-varldpersonalen-inte-okej-29595>

Nytt från Socialstyrelsen:

Rapport. Öppna jämförelser 2016 - En god vård? Övergripande uppföljning utifrån sex frågor om hälso- och sjukvårdens resultat.

<http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2017/battrevardochhalsa-menskillnaderkvarstar>

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2017/01/Varden-ar-fortfarande-ojamlik/>

Nationella etiknätverket

Ny avhandling:

Anders Rydvall. ”Stora skillnader i synen på vård och behandling av terminalt sjuka”. Umeå universitet. <http://umu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1057210&dswid=3136>

Lästips:

”Jag kan inte, för jag får inte enligt svensk lag ... men jag kan hjälpa dig att få sova.”

Nina Cavalli-Björkman, överläkare, specialist i onkologi, Uppsala.

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/Kronika/2017/01/Jag-kan-inte-for-jag-far-inte-enligt-svensk-lag-men-jag-kan-hjalpa-dig-att-fa-sova/>